

ROBERTS TRÄDGÅRD

De har rekryterat över 700 läkarstudenter och samarbetat med alla läkarprogram i Sverige. De senaste tio åren har över 35 000 skolelever fått undervisning om riskerna med narkotika, alkohol och tobak tack vare Choice. Nu räknas den Söderbaserade stiftelsen till en av Europas främsta hälsoorganisationer och deras koncept nominerades så sent som i vintras till EU:s hälsopris. Vi har träffat grundaren och den forne sportjournalisten Robert Åkesson.

Av Nathalie Wänblad Foto Stefan Jellheden

SOLEN HETTAR FRÅN en klarblå himmel. Det ligger sommarlov i luften och under några böljande lövverk har ett par skejtande ungdomar unnat sig en andningspaus. De klunkar girigt ur sina medhavda vattenflaskor innan de drar iväg igen, sparkande mot groparna för att imponera med nya konst.

– Hej, vad gör ni för något?

En ung hjärtekrossare på röd sparkcykel parkerar intill skejtbanan. Ögonen under den bruna kalufsen studerar mig nyfiket, men innan hans fråga har hunnit få något svar dyker ännu en ung charmör upp.

– Har du en youtube-kanal? Min storebror har en och han har jättemånga följare.

Frågorna bubblar ur dem likt sockerdricka samtidigt som de följer den pågående fotosessionen ett stenkast bort.

- Ska det bli en reklamfilm?
- Nej, vi fotar för en tidningsartikel.
- Aha! Vad ska den handla om?

Inte en helt enkel fråga att svara på ändå, när du ska intervjua grundaren till en anti-drog-stiftelse. I alla fall inte när du får den från två förskolebarn – stående i Björns trädgård.

- Det finns två ställen i Stockholm som fortfarande är starkt förknippade med droger. Det ena är Plattan och det andra är det här, säger Robert Åkesson och blickar ut över Björns trädgård innan han fortsätter: I BRÅ:s senaste mätningar bland högstadie- och gymnasieelever såg man dessutom att det är betydligt fler som brukar narkotika och alkohol i innerstaden än i till exempel Skärholmen som anses vara ett socialt utsatt område.

Det har snart gått tio år sedan han startade insamlingsstiftelsen Choice. En ideell, icke vinstdrivande organisation som syftar till att stärka den psykiska hälsan hos unga. En idé som han fick för drygt femton år sedan när han tog en kvällskurs i medicin för blivande medicinjournalister på Karolinska Institutet.

- Det var där och då som jag kom på idén till Choice. Jag började fundera över varför den psykiska ohälsan hos unga ökade och vilka konsekvenser det skulle kun-

” Jag började fundera över varför den psykiska ohälsan hos unga ökade...

” Många gånger kan det räcka med något så enkelt som att fråga hur någon mår.

na få, men också hur vi skulle kunna förbättra den, berättar Robert.

Han började gräva djupare och upptäckte snart att det fanns tydliga samband mellan psykisk ohälsa och ANT-användandet, det vill säga brukandet av alkohol, narkotika och tobak.

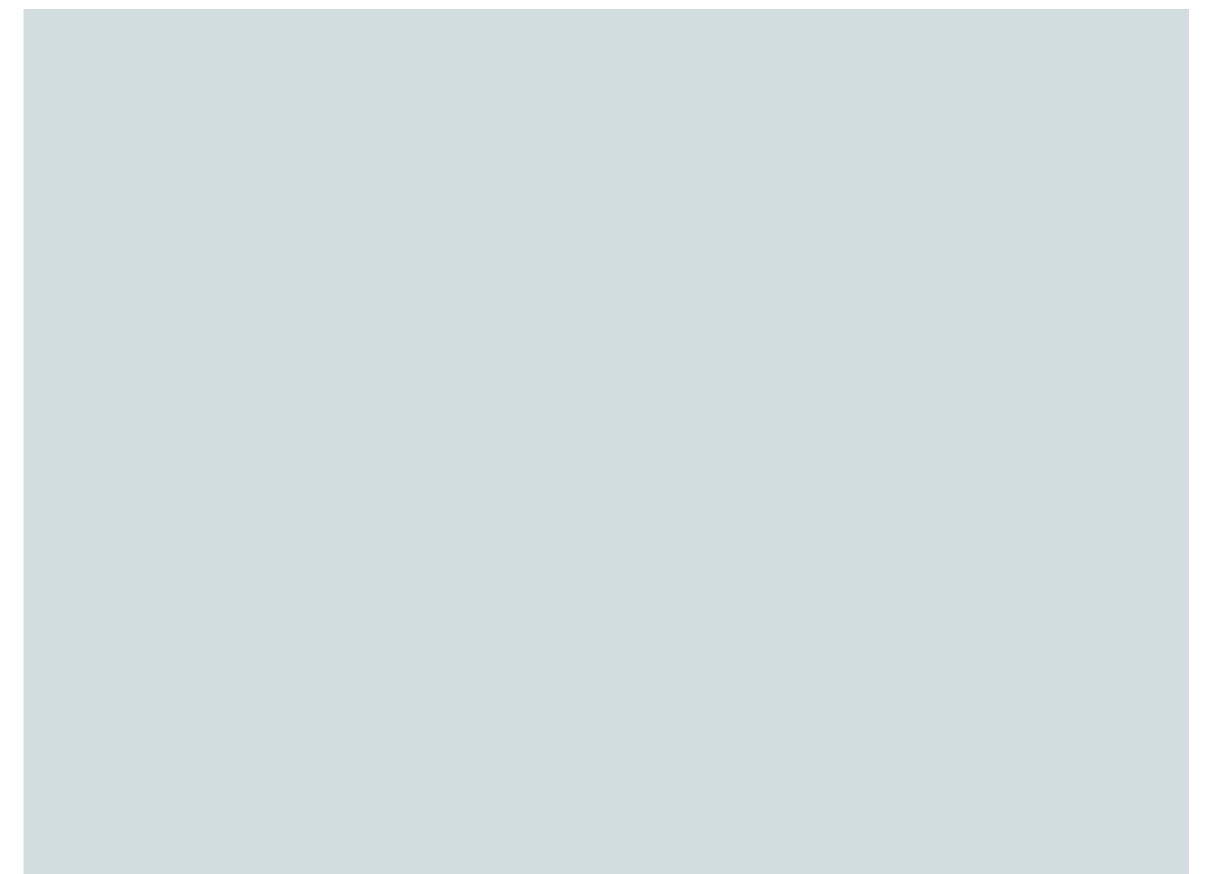
– Jag började skrapa på ytan till varför den psykiska ohälsan bland unga ökade och fann då att alkohol, narkotika och tobak var bakomliggande faktorer. Det fanns till exempel forskning som visade att om du

DE FARLIGASTE DROGERNA

1. Alkohol
2. Heroin
3. Crack-kokain
4. Metamfetamin
5. Kokain
6. Tobak
7. Amfetamin
8. Cannabis
9. GHB
10. Bensodiazepiner

självmedicinerar med alkohol eller droger för att du mår dåligt eller är deprimerad så förstärker du det sjuka tillståndet, förklarar Robert.

Fokus borde med andra ord läggas på förebyggande åtgärder, som vad som faktiskt händer när du tar droger eller dricker alkohol. De flesta unga i dag vet att det är farligt med droger, men inte *varför* det är det. Detta trots att det är lag på ANT-undervisning i Sverige. Så hur skulle ungdomars kunskap kunna öka? Och vilka skulle bäst kunna öka den?

OM CHOICE

Insamlingsstiftelsen Choice är en ideell, icke vinstdrivande organisation som är politiskt och religiöst obunden. Stiftelsen grundades i januari 2010 av Robert Åkesson och bedrivs i dag i samverkan med läkar- och psykologstudenter som föreläser för elever, föräldrar och skolpersonal om alkohol, narkotika och tobak utifrån ett medicinskt perspektiv. För mer information om deras arbete och hur du kan bidra besök stiftelsenchoice.se

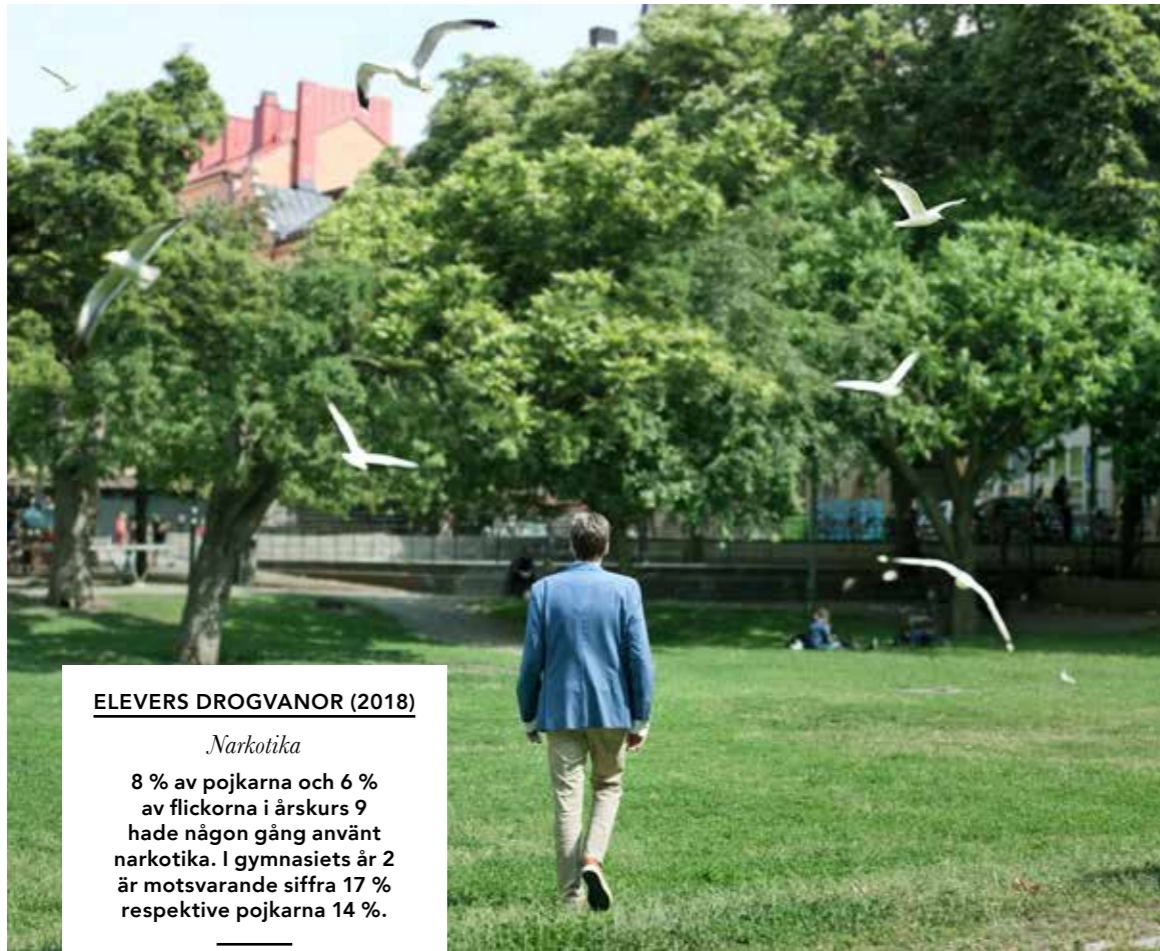
– Under min medicinkurs hade vi vid ett tillfälle två unga läkarstudenter som var där och undervisade. De var otroligt duktiga och fick mig att spinna vidare, tänk om man hade kunnat använda sig av blivande läkare, om de skulle kunna åka ut och undervisa i skolorna?

Sagt och gjort. Robert började undersöka möjligheterna att sammanföra läkarstudenter med skolväsendet. Efter att ha fått klartecken från både Skolverket och läkarprogrammen utvecklades ett pilotprojekt där läkarstudenter åkte ut till högstadie- och gymnasieelever för att hålla ANT-undervisning.

– Det visade sig vara ett bra upplägg, bland annat för att läkarstudenterna och eleverna ligger relativt nära varandra i ålder. Eleverna gillade att det kom föreläsare i nästan samma ålder som de själva. De använde inte heller skrämselfpropaganda utan jobbade istället interaktivt med dem.

I dag har Choice rekryterat över 700 läkarstudenter

ELEVERS DROGVANOR (2018)

Narkotika

8 % av pojkarna och 6 % av flickorna i årskurs 9 hade någon gång använt narkotika. I gymnasiets år 2 är motsvarande siffra 17 % respektive pojkarna 14 %.

Alkohol

39 % av eleverna i årskurs 9 och 72 % av eleverna i gymnasiets åk 2 uppgav att de hade druckit alkohol under de senaste 12 månaderna.

Tobak

11 % av eleverna klassificerade sig som rökare och 7 % som snusare i åk 9. I gymnasiet uppgav 23 % att de rökte medan 14 % uppgav att de snusade.

i hela landet, från Lund till Umeå. Cirka 35 000 elever i högstadiet och gymnasiet har undervisats och Choices arbete har hyllats av EU. Stiftelsen har en filial i Norge och ambitionen är nu att även fler länder ska ta efter. Bäst av allt, menar Robert, är ändå att arbetet har gett resultat.

– Vi har utvärderat våra interventioner i tio års tid och har väldigt fina utvärderingsresultat. Över hälften av eleverna vi har träffat har minskad lust att prova tobak, narkotika eller alkohol och 96 procent av eleverna rekommenderar våra utbildningar till andra elever, säger han.

Hans vision har kort sagt i mångt och mycket blivit till verklighet. En win-win, där unga vuxna guidas till bättre hälsa och en bra start i livet samtidigt som framtidens läkare får en chans till inspiration och ytterligare utveckling. Ett steg i att stärka framtidens samhälle. Och på tal om framtidens samhälle, vad kan vi som samhälle göra för att boosta positiva rörelser? Bortsett från att bidra med pengar, vill säga.

– Det här är den bästa frågan, Nathalie. För eftersom vi är samhället, du och jag, så måste vi också hjälpa till. Och för att kunna bidra måste vi först förstå vad problemet är. Det handlar i dag mycket om att ungdomar börjar må dåligt redan i tonåren. De måste därför få stöd och hjälp. Många gånger kan det räcka med något så enkelt som att fråga hur någon mår och lyssna på svaret.

Vi gör oss redo att lämna Björns trädgård. Robert har dragit på sig sin blåa kavaj och den sista fotoblixten har smällt av. Hjärttekrossaren på röd sparkcykel viner förbi. I farten vänder han sig om och fångar min blick. Han ler med hela ansiktet när han höjer ena handen i en tumme upp och ropar ”snyggt”. 💎

